

Posudek oponenta diplomové práce

Jméno diplomanta:	Michaela Bastlová
Téma diplomové práce:	Záloha na podíl na zisku v kapitálových obchodních korporacích
Rozsah:	75 stran vlastního textu (počet znaků 277 397)
Datum odevzdání práce:	13. 11. 2018 elektronická i tištěná verze

Aktuálnost (novost) tématu:

Zálohy na podíl na zisku jsou od roku 2014 novým institutem v právu obchodních korporací. Ač tomuto institutu věnovala doktrína od roku 2014 dost pozornosti, nepovažuji téma za vyčerpané. Jeho současná aktuálnost je zvyšována připravovanou novelou zákona o obchodních korporacích (sněmovní tisk 207 dostupný z www.psp.cz).

Náročnost tématu (teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování, použité metody).

Téma je z hlediska úrovně teoretických znalostí vyžadovaných pro jeho zpracování středně obtížné. Diplomantka se musela velmi dobře zorientovat nejen v právní úpravě obchodních korporací a účetnictví, ale tyto dvě oblasti funkčně propojit. Rovněž musela projevit velmi dobrou orientaci i v obecném závazkovém právu.

Hodnocení práce

1) splnění cíle práce

Diplomantka si v úvodu práce vytkla za cíl poskytnout podrobnější rozbor právní úpravy záloh na podíl na zisku a na jeho základě předložit odpovědi na otázky dosud doktrínou neřešené. Chválím, že diplomantka v úvodu práce nastiňuje dílčí problematické otázky, kterými se v jednotlivých kapitolách zabývá. Vymezení cíle i dílčích otázek považuji za vhodně zvolené. Diplomantce se podařil cíl práce, který si vytkla, naplnit.

2) samostatnost při zpracování tématu

Diplomová práce byla vypracována diplomantkou zcela samostatně. Diplomantka předkládá k jednotlivým otázkám, které zkoumá, názory doktríny i judikatury, jsou-li k dispozici, a zaujímá k nim vlastní argumentačně podložená stanoviska. V práci je tak patrné tvůrčí uchopení tématu diplomantkou. U některých řešených otázek přináší do diskuse i nový vlastní pohled, případně argumentaci. Lze ocenit, že diplomantka pracuje i se zahraničními zdroji (např. francouzskou či lucemburskou úpravou).

3) logická stavba práce

Práce vyjma úvodu a závěru je rozdělena do čtyř částí. První kapitola se zabývá pojmem zálohy na podíl na zisku a její podstatou. Druhou kapitolu diplomantka zaměřuje na podmínky výplaty zálohy na podíl na zisku. Ve třetí kapitole diplomantka rozebírá otázku, kdo rozhoduje o zálohách na podíl na zisku a jaké modalitativy v rozhodování jsou možné. Čtvrtá kapitola je věnována vypořádání záloh na podíl na zisku. Systematika práce je zvolena velmi vhodně, jednotlivé kapitoly na sebe logicky navazují.

4) hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)

Předloženou práci považuji po obsahové stránce za velmi přínosnou; diplomantka zkoumá základní otázky přednesené v odborné diskusi, případně předkládá dosud neformulované otázky a korektně se na ně snaží hledat odpovědi. Práce není popisná, analýza problematických otázek je na vysoké odborné úrovni. Předkládané závěry mohou sloužit jako základ pro další odbornou rozpravu.

Dále si dovolím připojit několik věcných poznámek k obsahu práce.

Na str. 5 diplomantka tvrdí, že pokud by ve společenské smlouvě byla odchýlně od zákonné úpravy určena splatnost zálohy tak, že by byla splatnost určena ve prospěch společnosti i společníka, bylo by plnění společnosti po rozhodnutí valné hromady o rozdělení zisku stále zálohou, nikoli plněním dluhu. S tímto závěrem nesouhlasím. Tento závěr by se prosadil jen tehdy, pokud by společenská smlouva zakazovala společnosti plnit dříve než před splatností a ani společník by nemohl dřívější plnění vyžadovat.

V reakci na rozbor případu řešeného diplomantkou na str. 10 (jde o závěr Nejvyššího soudu o zákazu rozhodnout o rozdělení zisku na základě řádné účetní závěrky po uplynutí 6 měsíců od skončení účetního období) bych na diplomantku měla doplňující dotaz: Nemohlo být pravidlo odpovídající současnému testu insolvence aplikováno i za účinnosti obchodního zákoníku? Sice nebylo v zákoně výslovně upraveno, ale plně koresponduje se základní zásadou korporátního práva, a sice že společníci nemohou být zvýhodněni na úkor věřitelů (srov. § 1 odst. 2 obch. zák.). Jaký je názor diplomantky na tuto otázku?

Při zkoumání otázky pokynů ze strany valné hromady (str. 40) by této pasáži prospělo, kdyby se diplomantka seznámila i se staršími prameny na téma obchodního vedení, konkrétně s článkem „Kde jsou hranice obchodního vedení?“ od S. Černé a P. Čecha, který vyšel v časopise Právní fórum, 2008, č. 11, a případně i mou statí „Kde končí působnost představenstva a začíná působnost valné hromady?“ zařazené do kolektivní monografie Pauknerová, M., Tomášek, M. (eds.) Nové jevy v právu na počátku 21. století, sv. IV., Proměny soukromého práva. Praha, Karolinum, 2009, str. 70 - 82.

Na str. 52 se diplomantka zabývá novelou zákona o obchodních korporacích, konkrétně pravidlem, že maximální možná výše záloh nemá překročit polovinu průměru výsledků hospodaření dosažených obchodní korporací v posledních třech účetních obdobích. Diplomantka toto pravidlo interpretuje tak, že představuje zákaz výplaty záloh u obchodních korporací, které existují kratší dobu než tři účetní období. S tímto výkladem nesouhlasím. Mám za to, že zákon pouze vylučuje možnost vyplácet zálohu na zisku během prvního účetního období existence společnosti. Pravidlo o třech účetních obdobích je podle mého názoru nutno vyložit tak, že k určení nepřekročitelné výše zálohy může být použito i hospodářských výsledků za méně než tři účetní období, pokud společnost existuje kratší dobu. Podstatou tohoto pravidla je podle mého soudu propojit výplatu záloh s aktuální finanční kondicí společnosti.

V poslední kapitole se diplomantka věnuje problematice vypořádání záloh na podíl na zisku. Při řešení otázky přeplatku, zejména za situace, kdy došlo k převodu podílu (akcie), resp. záloha byla v souladu se zákonem vyplacena jiné osobě než společníkovi (akcionáři), bych doporučovala diplomantkou předkládané závěry posoudit i z pohledu nejnovějších obecných doktrinárních závěrů k institutu bezdůvodného obohacení. Velmi cenným zdrojem by pro diplomantku mohl být devátý svazek komentáře k občanskému zákoníku od F. Melzera a P. Téglu (Občanský zákoník IX. Svazek § 2894-3081 Závazky z deliktů a z jiných právních důvodů), který v říjnu tohoto roku vydalo nakladatelství Leges.

5) práce s literaturou

Použité české zdroje jsou reprezentativní. Chválím, že diplomantka pracuje i se zahraničními zdroji.

Jde-li o dodržení zásad odborné práce se zdroji, nelze v zásadě ničeho vytknout. Poznámkový aparát je velmi rozsáhlý (404 poznámek pod čarou) a funkční. Chválím, že diplomantka poznámkový aparát nezapleveluje prostými odkazy na zákonná ustanovení. Rovněž chválím, že diplomantka správně cituje konkrétní autory konkrétních pasáží kolektivních děl. Přes tyto klady je nezbytné učinit několik drobných výtek. Předně odkazy na poznámky pod čarou se umisťují za

interpunkční znaménka (týká se celé práce). Práce se zdroji je příkladná, přesto např. na str. 19 u zmínky o francouzské a rakouské úpravě chybí odkaz na zdroje, v nichž si lze diplomantkou předkládaný závěr zkontrolovat. Velmi chválím, že diplomantka v práci průběžně pracuje i s novelou zákona o obchodních korporacích. Bylo by vhodné, aby odkazovala na konkrétní znění novely, z něhož čerpá, tj. například na znění vládního návrhu zákona předloženého Poslanecké sněmovně (sněmovní tisk 207). Dovoluji si diplomantku upozornit i na to, že pokud je citováno dílo jiného než prvního vydání, je v odkazu nutné uvést, o jaké vydání se jedná (např. u díla uvedeného v poznámce pod čarou č. 216 tento údaj absentuje).

6) jazyková a stylistická úroveň

Jazyková a stylistická úroveň textu je na vysoké úrovni, což svědčí o vyzrálosti písemného projevu diplomantky. Celkově hodnotím písemný projev diplomantky jako velmi kultivovaný.

7) úprava práce (text, grafy, tabulky)

Úprava práce je standardní.

Otázky k zodpovězení při obhajobě

K zodpovězení při obhajobě předestírám diplomantce nad rámec výše položených otázek k zamyšlení následující otázky.

- 1) Hraje nebo má hrát při vypořádání zálohy na podíl na zisku roli, zda byl její příjemce v dobré víře? Věc se může zkomplikovat i tehdy, pokud záloha nebyla vyplacena přímo společníkovi (akcionáři), nýbrž např. zástavnímu věřiteli.
- 2) Jsou podle diplomantky zálohy na podíl na zisku stejným institutem jako „interim dividends“ podle směrnice o některých aspektech práva obchodních společností? Pokud ano, hodnotí diplomantka právní úpravu *de lege lata* a *de lege ferenda* jako souladnou se směrnicí o některých aspektech práva obchodních společností?

Závěrečné hodnocení

Práci považuji za velmi zdařilou výrazně překračující obvyklý standard diplomových prací. Konstatuji tudíž, že práce je způsobilá pro přípuštění k ústní obhajobě. Předběžně navrhuji diplomovou práci ohodnotit klasifikačním stupněm výborně. Konečné hodnocení závisí na průběhu ústní obhajoby.

V Praze dne 29. listopadu 2018

JUDr. Kateřina Eichlerová, Ph.D.
oponent diplomové práce